

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVA	
QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA / GOVERNMENT OF KOSOVA	
MINISTRIA E SHËNDETËSISË / MINISTARSTVO ZDRAVLJA / MINISTRY OF HEALTH	
Njësia Org. Org. Jedinica Org. Unit	01
Nr. Prot. Broj Prot. Prot. No.	05-9698
Nr. faqeve Br. stranica No. pages	-14-
Data: Datum: Date:	22 / 12 / 2025
Prishtinë / a	

**Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government**

**Ministria e Shëndetësisë-Ministarstvo Zdravstva-Ministry of Health
Zyra e Ministrit/Ured Ministra/Office of the Minister**

Nr.185/XII/2025

Datë:22/12/2025

Ministri i Ministrisë së Shëndetësisë, në mbështetje të Nenit 145 (pika 2) e Kushtetutës së Republikës së Kosovës, duke marrë parasysh nenet 10 dhe 11 të Ligjit Nr. 06/L-113 për Organizimin dhe Funksonimin e Administratës Shtetërore dhe të Agjencive të Pavarura (Gazeta Zyrtare Nr. 7, 01 Mars 2019), bazuar në nenin 11 të Ligjit Nr.08/L-117 për Qeverinë e Republikës së Kosovës, Rregulloren (QRK) Nr.14/2023, për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive, Shtojca 1 paragrafi 6 nënparagrafi 6.1, lidhur me shkresën Nr. prot . 05-9329, datë 09/12/2025, nxjerrë:

V E N D I M

- I. Miratohet Protokolli Klinik „Trajtimi farmakologjik i sëmundjeve pulmonare obstruktive kronike në tri nivelet e kujdesit shëndetësor.
- II. Shtojcë e këtij vendimi është Protokolli Klinik „Trajtimi farmakologjik i sëmundjeve pulmonare obstruktive kronike në tri nivelet e kujdesit shëndetësor”.
- III. Vendimi hyn në fuqi në ditën e nënshkrimit.

Dr. Arben Viti
Ministër në detyrë i Shëndetësisë

Vendimi i dërgohet:

- Zavendësministrave;
- Sekretarit të përgjithshëm;
- DZHSSH;
- Departamentit ligjor;
- Arkivit të MSh-së.

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Shëndetësisë – Ministarstvo Zdravstva – Ministry of Health

TRAJTIMI FARMAKOLOGJIK I SËMUNDJEVE PULMONARE OBSTRUKTIVE KRONIKE NË TRI NIVELET E KUJDESIT SHËNDETËSOR

PROTOKOLL KLINIK

Protokolli Klinik "Trajtimi farmakologjik i sëmundjeve pulmonare obstruktive kronike në tri nivelet e kujdesit shëndetësor është i hartuar bazuar në Udhërrëfyesin Klinik "Diagnostikimi dhe menaxhimi në sëmundjet pulmonare obstruktive kronike në tri nivelet e kujdesit shëndetësor" nr.06/2025 i aprovuar me datë 15.08.2025.

Grupi punues për hartimin e Protokollit Klinik është grup multidisiplinar i përbërë nga 5 anëtarë, të trajnuar mbi Metodologjinë e Hartimit të UPK-së:

1. Dr. Violeta Xërxa Thaqi – M.D. MRCP[INT] - Specialiste e Mjekësisë Familjare - QKMF Gjakovë, Trajnere për ESP, kryesuese GAU
2. Dr. Rukije Mehmeti - M.D. PhD Pneumoftiziologe – anëtare GAU
3. Dr. Nedihe Fejzullahu- Specialiste e Mjekësisë Interne - Pulmologjisë, ShSKUK, Klinika Pulmologjike, anëtare GAU
4. Dr. Fevzi Sylejmani - M.D. MRCP[INT] - Specialist i Mjekësisë Familjare - QKMF Mitrovicë, Trajner për ESP, Shkrimtar, anëtar GAU
5. Dr. Tringë Prenkaj - M.D. MRCP[INT] - Specialiste e Mjekësisë Familjare - QKMF Pejë, Trajnere për ESP, Procesmbajtëse, anëtare GAU

Ekspertizë profesionale nga Mr.Ph. Blerta Haxha Mahmutaj dhe Dr. Genc Ymerhalili nga Projekti AQH.

Shkurtesa

AQH	Accessible Quality Healthcare
CAT	COPD Assessment Test (Test për vlerësimin përmes pyetësorit)
FEV	Forced Expiratory Volume (Vëllimi i sforcuar i ekspiriumit)
FEV ₁	Forced Expiratory Volume in 1 sec. (Vëllimi i sforcuar i ekspiriumit në sek e parë)
FVC	Forced Volume Capacity (Kapaciteti vital i sforcuar)
GAU	Grupi për Adaptimin e Udhërrëfyesit
GOLD	Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease
ICS	Inhale corticosteroid (Kortikosteroidet inhalatore)
LABA	Long Acting β Agonist (β Agonistet me veprim të gjatë)
LAMA	Long Acting Muscarinic Antagonist (Antagonist Muskarink me Veprim të gjatë)
MDI	Metered Dosis Inhalator (Inhaler me dozë të matur)
mMRC	Modifed Medical Research Council (Këshilli Shëndetësor Hulumtues)
MSh	Ministria e Shëndetësisë
PEF	Peak Expiratory Flow (Rrjedhja maksimale ekspiratore)
PK	Protokolli Klinik
SABA	Short acting Beta-Agonist (Beta Agonist me veprim të shkurtër)
SAMA	Short-acting muscarinic antagonist (Antagonist muskarinik me veprim të shkurtër)
SpO ₂	Saturimi oksigjenimit në gjak
SPOK	Sëmundja Pulmonare Obstruktive Kronike
UK	Udhërrëfyesi Klinik

Hyrja

SPOK është gjendje e ndryshueshme e mushkërive, që karakterizohet me simptoma kronike respiratore (dispne, kollë, prodhim këlbaze dhe/ose ekzacerbime), si dhe faktor rreziku (ndërveprimet gjen-mjedis).

Qëllimi

Është tu ofrojë profesionistëve shëndetësorë, fakte aktuale dhe të bazuara në evidencë, me synim sigurimin e kujdesit të standardizuar shëndetësor për trajtimin me barna, reduktimin e komplikimeve, edukimin dhe parandalimin e përkeqësimit të SPOK.

Protokolli destinohet për ofruesit dhe përdoruesit e shërbimeve shëndetësore në të tri nivelet e kujdesit shëndetësor për trajtimin farmakologjik të SPOK.

Dokumenti do t'i nënshtrohet rishikimit periodik çdo tre vjet, ose më herët në rast të paraqitjes së provave të reja shkencore.

Trajtimi farmakologjik i SPOK, bazohet në vlerësimin diagnostik të sëmundjes, rezultatet e spirometrisë dhe të PEF-metrit pas administrimit të bronkodilatorëve, numrin e përkeqësimeve /hospitalizimeve gjatë vitit, si dhe praninë e problemeve të tjera shëndetësore shoqëruese.

Tab. 1: Klasifikimi i rezultateve të spirometrisë sipas GOLD

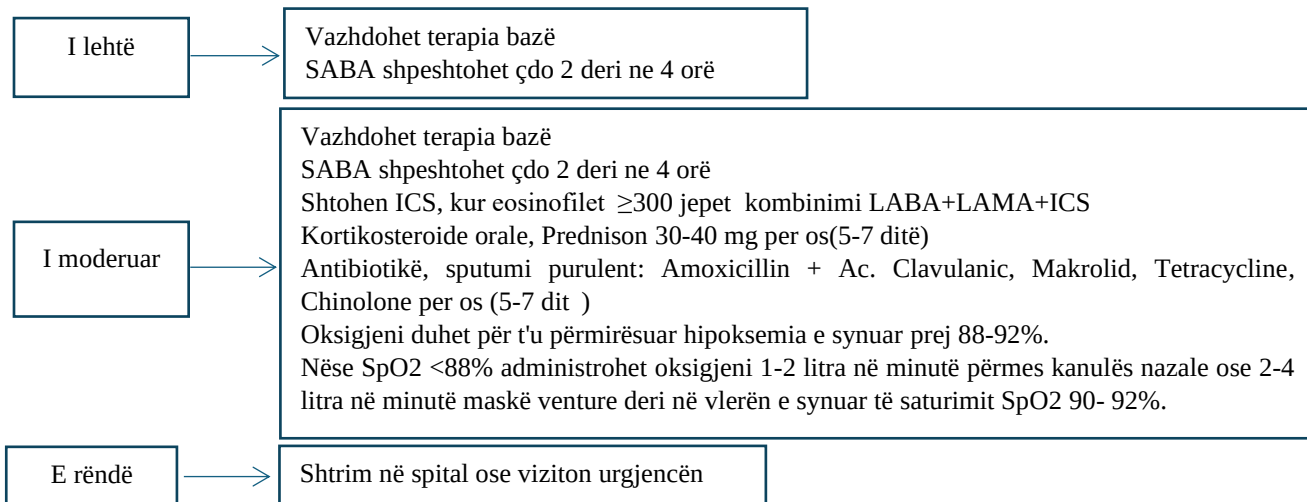
GOLD 1	i lehtë - $FEV1 \geq 80\%$ E parashikuar	GRUPI A, B
GOLD 2	i moderuar $50\% \leq FEV1 < 80\%$ e parashikuar	GRUPI A, B
GOLD 3	i rëndë $30\% \leq FEV1 < 50\%$ e parashikuar	GRUPI E
GOLD 4	shumë e rëndë $FEV1 \leq 30\%$ e parashikuar	GRUPI E

Trajtimi i SPOK stabil

Tab.2: Trajtimi inicial farmakologjik

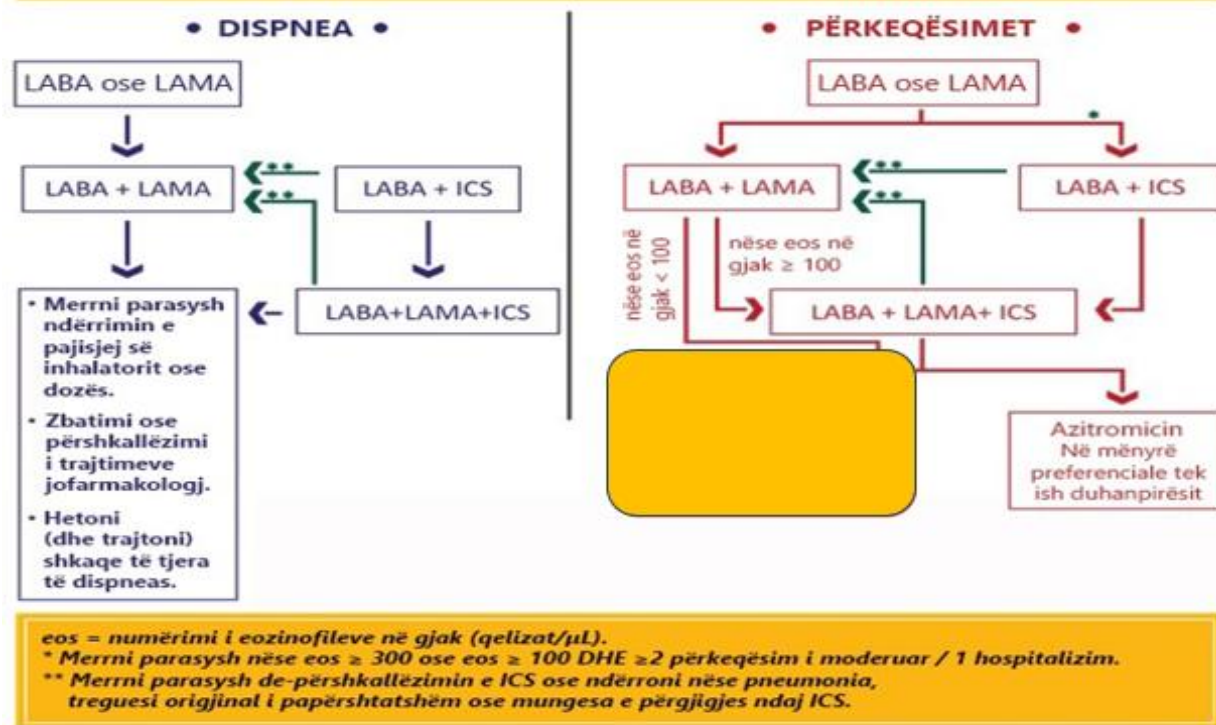
≥ 2 përkeqësime të moderuara ose ≥ 1 që çojnë në hospitalizim	GRUPI E LABA + LAMA* Konsideroni LABA+LAMA+ICS nëse eos në gjak ≥ 300	
0 ose 1 përkeqësime të moderuara (që nuk çojnë në hospitalizim)	GRUPI A Nje brochodilatator	GRUPI B LABA + LAMA
	mMRC 0-1, CAT <10	mMRC ≥ 2 , CAT ≥ 10

Trajtimi i egzacerbimeve të SPOK

PËRCJELLJA E TRAJTIMIT FARMAKOLOGJIK

- NËSE REAGIMI NDAJ TRAJTIMIT FILLESTAR ËSHTË I PËRSHTATSHËM, MBAJENI ATË.
- NËSE JO:
  - ✓ Kontrolloni sa i përmbahet trajtimit, teknikën e inhalatorit dhe sëmundjet shoqëruese të mundshme interferuese.
  - ✓ Konsideroni të synoni tiparin mbizotërues të trajtueshëm (dispnea ose përkeqësimet) - Përdorni rrugën e përkeqësimit nëse duhet të synohen të dyja, si përkeqësimet ashtu dhe dispnea.
  - ✓ Vendoseni pacientin në kutinë që korrespondon me trajtimin aktual dhe ndiqni indikacionet.
  - ✓ Vlerësoni reagimin, përshtatni dhe rishikoni.
  - ✓ Këto rekomandime nuk varen nga vlerësimi ABCD në diagnozë.

Trajtimi exacerbimeve të rënda por jo të rrezikshme për jetë

Tab.3 Trajtimi exacerbimeve të rënda

Apliko O2	√
Bronkodilatatorët	• rrit dozën ose/dhe frekuencën e SABA • përdor hapsinorin ose nebulizerat kur është e përshtatshme • kombino SABA me antikolinergjik • përdor LABA kur pacienti stabilizohet
Ordino kortikoidet	• orale / i.v
Ordino antibiotikët	• kur janë shenjat për infeksione bakterial
Monitoro fluidet	√
Ordino fraxiparinë	• prevencë të tromboembolizmit
Identifiko dhe trajto	• komorbiditetet

Trajtimi Paliativ

Tab.4 Trajtimi paliativ në stadin e fundit të SPOK

Simptoma	Këshilla	Trajtimi i sugjeruar
Dispnea	Opiate, duke titruar dozën për të arritur lehtësim të dispnesë. Ajri i ftohtë, p.sh. nga një ventilator, ndonjëherë rrit komoditetin	Doza fillestare: Morfinë 5 mg çdo 4 orë
Kollë	Opiate	Morfinë 5 mg çdo 4 orë
Sekrecione të tepërta	Antikolinergjikë (por kujdesuni që të shmangeni shqetësimin e gojës së thatë)	Glikopirronium 200mcg çdo 4-6 orë
Ankthi	Benzodiazepinat. Shënim: doza të larta të beta-agonistëve mund të përkeqësojnë ankthin	Për shembull, Diazepam 5-10 mg në ditë
Konfuzioni	Oksigjeni mund të zvogëlojë konfuzionin për shkak të hipoksemisë.	

Terapia afatëgjatë me Oksigjen te pacientët me SPOK stabil

PaO₂ është nën 55mmHg (7.3 kPa) ose SpO₂ është nën 88% me ose pa hiperkapni e konfirmuar 2x brenda periudhës 3 javore

PaO₂ është në mes 55-60mmHg (7.3-8.0kPa) ose SpO₂ -88% nëse ka të dhëna për hipertension pulmonar edema periferike, dekompenzim kardiak ose policitemi (Hct>55%).

Pacientët njëherë të vendosur në oksigjeno-terapi afatgjate duhet të rivlerësohet pas 60-90 ditësh dhe të përsëriten analizat gazore ose të matet saturimi me oksigjen në ambientin ku jeton.

ANEX

Tab5:Tabela për përdorimin e terapisë farmakologjike

Kategoria / Nën-klasa	Emri gjenerik	Lloji i inhalatorit	Nebulizator	Oral	Injeksion	Kohëzgjatja e veprimit
BETA₂-AGONISTËT (Bronkodilatorë)						
Me veprim të shkurtër (SABA)	Salbutamol (Albuterol)	MDI, DPI	√	–	√	4–6 orë 12 h (me lirim të ngadalsuar)
Me veprim të zgjatur (LABA)	Formoterol	DPI	√	–	–	12 orë
	Indacaterol	DPI	–	–	–	24 orë
ANTI-KOLINERGJIKËT (Antimuskarinikë)						
Me veprim të shkurtër (SAMA)	–	–	–	–	–	–
Me veprim të zgjatur (LAMA)	Bromidi i glikopirronium it	DPI	–	√ (solucion)	√	12–24 orë
KOMBINIMET						
SABA + SAMA	Salbutamol / Ipratropium	SMI, MDI	√	–	–	6–8 orë
LABA + LAMA	–	Pajisje e kombinuar	–	–	–	12–24 orë
METILKSANTINA	Aminofilina	–	–	√ (solucion)	√	Deri në 24 orë (endryshues hme)
KOMBINIM I TREFISHTË (LABA + LAMA + ICS)	–	Pajisje e integruar	–	–	–	E zgjatur (24 h)